

LEGE

Legea privind protecția și promovarea drepturilor fundamentale ale copiilor cetățeni
români domiciliați sau cu reședința în străinătate
(*Legea Pia*)

Parlamentul României adoptă prezenta lege

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Obiectul legii

Art. 1

Prezenta lege are ca obiect stabilirea cadrului legal pentru protejarea drepturilor copiilor cetățeni români în procedurile instituționalizării sau plasamentului forțat în străinătate.

Semnificația unor termeni

Art. 2

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele înțelesuri:

- a) *copil*: persoană fizică cu vârsta sub 18 ani, cetățean român cu domiciliul sau reședința în străinătate.;
- b) *instituționalizare* - plasarea copilului într-o instituție de protecție specială din străinătate;
- c) *plasament* - plasarea copilului în grija unei familii substitutive;
- d) *familie substitutivă* - familia alternativă în care este plasat copilul cetățean român, încredințată cu custodia și îngrijirea acestuia, alta decât părintele sau familia extinsă;

- e) *familia extinsă* - persoana sau familia copilului formată din rude până la gradul al IV-lea precum și alte persoane cu care copilul are o legătură de rudenie altele decât cele până la gradul al IV-lea inclusiv, afini, cunoștințe sau prieteni ai familiei ori ai familiei extinse a copilului față de care acesta a dezvoltat relații de atașament sau alături de care s-a bucurat de viața de familie;
- f) *stat de origine* - statul în care copilul deține cetățenia;
- g) *autoritate centrală* - Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse;
- h) *repatriere* - procedura prin care un copil cetățean român este adus înapoi în România din străinătate;
- i) *adopecție ilegală* – procedura care încalcă drepturile fundamentale ale copilului prin separarea forțată de familia sa, când este plasat la o familie substitutivă pentru o perioadă nedeterminată, cu scopul înstrăinării parentale prin integrarea acestuia într-un nou mediu familial, fără respectarea garanțiilor legale și a dispozițiilor internaționale privind adopția.

CAPITOLUL II

Principii fundamentale

Art. 3

Protejarea interesului superior al copilului este principiul fundamental care stă la baza prezentei legi.

Art. 4

Copiii se bucură de toate drepturile fundamentale inerente persoanei umane, asigurându-li-se prin lege sau prin alte mijloace, toate oportunitățile și facilitățile pentru o dezvoltare fizică, psihică, morală, spirituală și socială armonioasă, în condiții de libertate și demnitate.

Art. 5

Este de datoria familiei, comunității, societății în general și a autorităților publice să asigure copiilor, cu prioritate absolută, realizarea drepturilor referitoare la viață, sănătate, hrană, educație, sport, timp liber, cultură, limbă, identitate, demnitate, respect, libertate și conviețuire cu familia naturală.

Art. 6

Nici interesul părinților și nici cel al statului nu poate fi considerat singurul interes relevant pentru satisfacerea drepturilor copilului. Copilul trebuie să fie în centrul atenției, interesele lui fiind cele mai importante și trebuie să îi fie respectate și protejate.

CAPITOLUL III

Măsuri de protecție

Obligația statului român

Art. 7

Statul român are obligația de a proteja copiii români indiferent de locul unde se află.

Art. 8

Statul român este obligat să dezvolte și să implementeze programe specifice de pregătire și sprijin pentru reintegrarea copiilor cetățeni români în familie, după caz să stăruie prin toate mijloacele legale să revină în statul de origine, când acest lucru este în interesul superior al acestuia.

Art.9

Statul român, prin autoritățile competente, realizează periodic o evidență a situației copiilor cetățeni români, aflați în plasament la familii substitutive sau instituționalizați în centre de protecție din străinătate, în vederea identificării nevoilor acestora și planificarea intervențiilor necesare.

Art.10

Pentru a asigura transmiterea și actualizarea informațiilor privind copiii cetățeni români aflați în străinătate în procedura de instituționalizare sau plasament, statul român va colabora cu autoritățile competente ale statului în care se află copilul precum și cu orice alte persoane sau organisme acreditate, relevante.

Art.11

Evidența prevăzută la art.9 va cuprinde următoarele informații: numele copilului, data și locul nașterii, datele de contact ale părinților sau ale altor persoane responsabile, informații privind instituția de plasament sau familia substitutivă din străinătate în care se află copilul, precum și orice alte informații relevante pentru monitorizarea și sprijinirea copilului.

Intervenția statului român în străinătate în cauzele ce privesc măsurile de protecție a copiilor cetățeni români

Art.12

În cazul în care se solicită instituționalizarea sau plasamentul la familia substitutivă, a unui copil cetățean român în străinătate, statul român prin autoritățile competente va evalua cu atenție toate circumstanțele, ținând cont de interesul superior al copilului și de principiile fundamentale prevăzute de prezenta lege.

Art.13

Statul român are obligația de a acționa prin toate mijloacele legale, în vederea prevenirii și încetării instituționalizării sau plasamentului la familia substitutive din străinătate a copiilor cetățeni români, în următoarele situații:

- a) când există alternative adecvate interesului superior al copilului în statul de origine, precum plasarea copilului în familia extinsă a acestuia sau în plasament autorizat;
- b) când copilul riscă să fie supus înstrăinării parentale de către autoritățile străine, prin împiedicarea familiei de a-și exercita autoritatea părintească pentru o perioadă mai mare de 6 luni;
- c) în toate cazurile în care copilul este împiedicat să își exercite drepturile prevăzute la art.4 și art.5 precum și a drepturilor conferite de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copiilor;
- d) când există riscul ca instituționalizarea sau plasamentul la familia substitutivă din străinătate să devină o adopție ilegală;
- e) când procedura conține neconcordanțe față de pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului și drepturile privind protecția copiilor la care România este parte;
- f) când competența aparține exclusiv instanțelor române.

Art.14

În toate cazurile în care autoritățile străine de la reședința copilului vor considera necesară măsura instituționalizării sau a plasamentului la familia substitutivă din străinătate, statul român va întreprinde demersuri pentru a obține prioritate deplină pentru protecția specială a copilului, în scopul stabilirii circumstanțelor plasamentului în următoarea ordine:

- a) plasarea în familia extinsă a copilului;
- b) plasament la un asistent maternal în statul de origine;
- c) plasarea în statul de origine la un serviciu de tip rezidențial licențiat în condițiile legii.

Art.15

În etapa cea mai timpurie a procedurii, statul român va solicita autorităților competente din străinătate să-i comunice informații care să includă cel puțin un raport privind copilul, împreună cu motivele plasamentului sau ale îngrijirii propuse, durată preconizată a plasamentului la familia substitutivă din străinătate sau a instituționalizării, completate de orice alte informații pe care le-ar putea considera pertinente, cum ar fi eventuala supraveghere preconizată a măsurii, organizarea contactelor cu părinții, alte rude sau alte persoane cu care copilul are o relație strânsă și de atașament.

Art.16

În cazul în care, în statul în care copilul își are reședința obișnuită, se preconizează pronunțarea unei hotărâri privind instituționalizarea copilului cetățean român într-un centru de protecție sau plasarea în grija unei familii substitutive din străinătate,

statul român, din oficiu sau la cererea părinților, a reprezentantului legal sau a oricărei părți interesate, va iniția și alege proceduri pentru a interveni în proces în interesul copilului.

Art.17

- (1) Instanța sau autoritatea competentă străină vor fi informate cu precădere despre legăturile strânse ale copilului cu statul de origine sau cu familia extinsă când aceasta există, oricâte ori pot avea o relevanță juridică în cadrul procedurii de plasament a copilului cetățean român.
- (2) Informațiile prevăzute la alin. (1) vor include, dar nu se vor limita la:
- a) date și informații despre relațiile copilului cu părinții, frații și surorile sale, precum și cu alte persoane față de care a dezvoltat atașament;
  - b) informații despre cultura și identitatea copilului, precum și despre limba maternă a acestuia;
  - c) informații despre orice experiențe anterioare de plasament sau instituționalizare ale copilului.

Art.18

În privința măsurilor de instituționalizare sau plasament al copilului cetățean român din străinătate, statul român are obligația de a informa în prealabil familia extinsă a copilului despre posibilitatea de a-l lua în grija sa.

CAPITOLUL IV

Autoritățile competente și Atribuții

Denumirea și desemnarea autorităților competente

Art.19

În baza prezentei legi, autoritățile române competente pentru protecția drepturilor fundamentale ale copilului cetățean român în străinătate, sunt:

- a) Ministerul Afacerilor Externe;
- b) Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse;

Art.20

Autoritatea centrală competentă pentru implementarea și aplicarea prezentei legi este Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse.

Art.21

În statele unde există o comunitate semnificativă de cetățeni români, statul român va desemna un reprezentant atașat pe probleme de protecție a copilului în cadrul fiecărei ambasade sau consulat al României.

Art.22

Criteriile de identificare a comunității de cetățeni români vor fi stabilite de Ministerul Afacerilor Externe în colaborare cu autoritatea centrală competentă ținând cont de:

- a) numărul de cetățeni români cu domiciliul, reședința permanentă sau temporară în statul respectiv;
- b) numărul de copii cetățeni români aflați în evidența misiunilor diplomatice și consulare ale României;
- c) existența unor probleme specifice legate de protecția copilului în statul respectiv care afectează drepturile copilului cetățean român.

Art.23

Reprezentantul atașat pe probleme de protecție a copilului va fi numit prin ordin al ministrului afacerilor externe la propunerea autorității centrale.

*Atribuțiile reprezentantului atașat pe
probleme de protecție a copilului cetățean român*

Art.24

Reprezentantul atașat pe probleme de protecție a copilului, singur sau în colaborare cu autoritatea centrală, are următoarele atribuții:

- a) monitorizarea situației copiilor cetățeni români aflați pe teritoriul statului de reședință;
- b) primirea de sesizări cu privire la încălcări ale drepturilor copilului săvârșite în străinătate;
- c) asigurarea accesului la asistență consulară a copilului, inclusiv informarea și sprijinul în cazul încălcării drepturilor fundamentale ale acestuia;
- d) oferirea de informații și consultanță cetățenilor români cu privire la legislația și procedurile din statul respectiv în materia protecției copilului;
- e) identificarea și semnalarea cazurilor de copii aflați în una din situațiile la care se referă lit.b)-d) ale art.13;
- f) reprezentarea legală a copilului, atunci când este necesar;
- g) colaborarea cu autoritățile locale străine în vederea protejării drepturilor și intereselor copilului cetățean român;
- h) sprijinirea autorității centrale competente în materia protecției copilului în realizarea procedurilor de repatriere a copilului cetățean român;
- i) sesizarea autorității centrale cu privire la copiii cetățeni români aflați în străinătate care, din orice motive, se află în procedura de instituționalizare sau plasament la familia substitutivă din străinătate.

Atribuțiile autorității centrale

Art.25

Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, în calitate de autoritate centrală, singur sau în colaborare cu reprezentantul atașat pe probleme de protecție a copilului cetățean român din cadrul misiunilor diplomatice și consulare ale României în străinătate, are următoarele atribuții:

- a) elaborează și implementează strategii și programe de dezinstituționalizare a copiilor cetățeni români aflați în străinătate;
- b) identifică și evaluează nevoile specifice ale copiilor cetățeni români aflați în străinătate în instituții de protecție socială sau în plasament la familii substitutive;
- c) exercită toate atribuțiile statului român prevăzute în prezenta lege;
- d) sprijină autoritățile străine competente în vederea dezinstituționalizării copiilor cetățeni români;
- e) inițiază și coordonează procedura de repatriere a copiilor cetățeni români;
- f) monitorizează și evaluează eficiența programelor de dezinstituționalizare și repatriere a copiilor cetățeni români;

CAPITOLUL V **Termenele**

Art.26

În procedurile privind măsurile de protecție a copiilor cetățeni români aflați în străinătate statul este obligat să acționeze cu rapiditate.

Art.27

Autoritățile competente, sesizate cu una din situațiile prevăzute de prezenta lege, în legătură cu instituționalizarea sau plasarea la familia substitutivă din străinătate a unui copil cetățean român, vor informa imediat, în termen de 48 de ore, familia extinsă a copilului despre posibilitatea de a-l lua în grija sa.

Art.28

Reprezentantul atașat pe probleme de protecție a copilului va transmite, în termen de 5 zile, o informare detaliată către autoritatea centrală cu privire la situația copilului. Informarea va cuprinde:

- a) numele și prenumele copilului;
- b) data și locul nașterii;
- c) motivele care au condus la luarea măsurii de protecție;
- d) informații privind starea de sănătate a copilului;
- e) informații privind instituția de plasament sau familia substitutivă din
- f) străinătate în care se află copilul;
- g) orice alte informații relevante pentru evaluarea situației copilului.

Art.29

(1) Autoritatea centrală va evalua de urgență, dar nu mai târziu de 10 zile, situația copilului. Evaluarea va avea ca scop stabilirea măsurii de protecție adecvate în interesul superior al copilului, luând în considerare:

- a) opinia copilului în funcție de vârsta și gradul de maturitate;
- b) atașamentul copilului față de familia sa;
- c) posibilitatea reintegrării copilului în familia sa de origine;
- d) capacitatea familiei extinse de a oferi copilului un mediu familial stabil și sigur;
- e) orice alte elemente relevante pentru situația copilului.

(2) În termen de 15 zile de la finalizarea evaluării, va iniția procedurile legale necesare protejării intereselor copilului, inclusiv pentru a se opune, dacă este cazul, instituționalizării sau plasamentului în străinătate, în concordanță cu principiile fundamentale prevăzute de prezenta lege.

CAPITOLUL VI

Cooperarea Internațională

Art. 30

În vederea aplicării prevederilor prezentei legi se vor încheia tratate necesare cu statele sau cu autoritățile statelor vizate, pe baza propunerilor Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse și ale Ministerului Afacerilor Externe, precum și a altor instituții interesate.

CAPITOLUL VII

Răspunderea juridică și sancțiuni

Persoane responsabile

Art.31

Responsabilitatea pentru respectarea dispozițiilor prezentei legi revine autorităților române competente pentru protecția drepturilor fundamentale ale copilului cetățean român în străinătate.

Art.32

Autoritățile române competente pentru protecția drepturilor fundamentale ale copilului cetățean român în străinătate, în temeiul prezentei legi, sunt:

- a) Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, în calitate de autoritate centrală desemnată;
- c) Ministerul Afacerilor Externe, prin misiunile diplomatice și consulare ale României în străinătate.

Sanctiuni

Art.33

Constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 10.000 la 30.000 lei sau cu închisoare contravențională de la o luna la 6 luni următoarele fapte, ale conducătorul autorității publice sau, după caz, ale persoanei desemnate în procedură, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii, infracțiuni:

- a) neinformarea familiei extinse a copilului despre posibilitatea de a-l lua în grija sa;
- b) neidentificarea și nesemnălarea cazurilor de copii cetățeni români aflați în situații de înstrăinare parentală prin instituționalizare sau plasarea la familia substitutivă din străinătate;
- c) nerespectarea procedurii și a termenelor prevăzute de prezenta lege;
- d) neintervenția statului român prin autoritățile competente în situațiile cerute de această lege;
- e) nerespectarea de către autoritatea centrală sau de către reprezentantul atașat pe probleme de protecție a copilului, a atribuțiilor stabilite prin prezenta lege.

CAPITOLUL VIII

Dispoziții tranzitorii și finale

Art.34

Prevederile prezentei legi se completează cu orice alte reglementări care se referă la drepturile copilului, inclusiv cu prevederile cuprinse în convențiile și tratatele internaționale la care România este parte.

Art.35

Autoritatea centrală este responsabilă cu elaborarea normelor metodologice de aplicare a prezentei legi în termen de 3 luni de la data intrării sale în vigoare.

Art.36

Autoritatea centrală va monitoriza și evalua periodic implementarea prezentei legi și va elabora rapoarte periodice cu privire la rezultatele obținute.

Intrarea în vigoare

Art.37

Prezenta lege intră în vigoare la data publicării sale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Alfred – Robert Simonis

PREȘEDINTELE SENATULUI

Nicolae Ionel Ciuca

București, 12 februarie 2024

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul actului normativ

LEGE

Legea privind protecția și promovarea drepturilor fundamentale ale copiilor cetățeni români domiciliați sau cu reședința în străinătate (Legea Pia)

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii prezentului act normativ

2.1 Sursa proiectului

Inițiativă:

Deputat Anamaria Gavrilă, Partidul Oamenilor Tineri (POT)

2.2 Descrierea situației actuale

Considerând proliferarea migrației forței de muncă românești în afara granițelor țării, se evidențiază cu regret o realitate îngrijorătoare: un număr semnificativ de copii români se confruntă cu situații vulnerabile pe teritoriul altor state, fiind expuși riscurilor de abuz sau neglijență și inclusiv de alienare față de familie, identitate națională și implicit față de statul de origine.

Absența unui cadru legislativ specific care să reglementeze și să delimiteze rolul și sfera de intervenție a statului român poate conduce la interpretări divergente și poate impacta negativ eficiența protecției necesare a minorilor cetățeni români aflați în străinătate.

În acest context, considerăm necesară elaborarea unei legislații specifice care să reglementeze în mod clar rolul și intervenția statului român în vederea protecției eficiente a copiilor români aflați în situații vulnerabile pe teritoriul altor state.

Considerăm o prioritate ca statul să depună eforturi active pentru a proteja copiii cetățeni români din străinătate împotriva oricăror forme de abuz și pentru a menține familiile împreună.

Referințe:

Eglantyne Jebb a conceput și a promovat adoptarea, în 1924, de către Liga Națiunilor (astăzi, Organizația Națiunilor Unite) a *Declarației Drepturilor Copilului*, primul document internațional prin care comunitatea internațională a afirmat urgența protecției

	<p>copiilor împotriva abuzurilor și neglijenței, cerând statelor membre să-și asume responsabilitatea și să aloce resurse în acest sens.</p> <p>Această Declarație, alături de forma sa extinsă din 1959, reprezintă sursele de inspirație folosite la redactarea Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului din 1989.</p> <p>Conform prevederilor Convenției, „<i>copilul trebuie tratat cu respect, iar statul este obligat să îi asigure cele mai bune condiții de dezvoltare, să respecte drepturile copilului și normele de protecție a copilului</i>”</p> <p>Statul român are obligația de a proteja toți copiii cetățeni români, indiferent de locul unde se află.</p> <p>Această obligație decurge atât din Constituția României, cât și din Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului sau din alte norme internaționale.</p> <p>Observăm că prelungirea perioadei de plasament generează riscul de adopție mascată, care chiar dacă nu îmbracă forma juridică cerută de Convenția de la Haga (1993) produce efecte similare inclusiv prin faptul că drepturile și îndatoririle părintelui față de copilul său firesc încetează, fiind transferate <i>del plano</i>, familiei substitutive.</p> <p>Nevoia instituirii unor astfel de prevederi a apărut în contextul în care legislația română actuală nu oferă suficiente garanții pentru prevenirea adopției mascate a copiilor români în străinătate, considerând necesar un cadru legal specific, elaborat cu respectarea Constituției României, principiilor Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului și a dispozițiilor Convenției</p> <p>Cadrul normativ actual la nivel constituțional reglementează protecția statului român de care trebuie să se bucure cetățenii români astfel cum rezultă din Constituția României, în cadrul dispozițiilor titlului "Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale", capitolul "Dispoziții comune", în secțiunea 1 "Cetățenii români în străinătate" (art. 17).</p> <p>Articolul 17 "Cetățenii români se bucură în străinătate de protecția statului român și trebuie să-și îndeplinească obligațiile, cu excepția acelor care nu sunt compatibile cu absența lor din țară."</p> <p>Constituția României consacră deasemenea principiul fundamental al protecției statului român de care trebuie să se bucure cetățenii români. Acest principiu este prevăzut și în articolul 49, alineatul (1), care stipulează că "Cetățenii români au, în afara țării, protecția statului român".</p> <p>Prin dispozițiile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, articolul 3 prevede că beneficiile legii sunt aplicabile și copiilor români aflați în străinătate.</p> <p>Articolul 3</p> <p><i>"De dispozițiile prezentei legi beneficiază:</i></p> <p>(...)</p> <p><i>b) copiii cetățeni români aflați în străinătate;"</i></p>
--	--

	<p>Cadrul normativ actual, deși evocă principiul protecției statului român față de copiii cetățeni români, aflați în străinătate, nu oferă o reglementare detaliată a modului în care acesta se aplică în practică. Lipsa unei reglementări specifice poate genera interpretări diferite și poate afecta eficiența protecției oferite cetățenilor români în străinătate.</p> <p>Îngrijorarea noastră se circumscrie în faptul că numeroși copii cetățeni români, aflați în străinătate cu familiile lor, încadrați ca fiind în situații de risc, au ajuns să fie plasați în afara familiei, fie în centre de instituționalizare, fie la familii de plasament, fără însă ca statul român să cunoască nevoile acestora și fără a se asigura că plasamentul este de scurtă durată sau este transformat într-unul de lungă durată, timp în care copilul pierde legătura de atașament cu familia naturală, cultura, identitatea sa și implicit cu statul de origine. Acest fapt putând genera forma unei adopții mascate, încălcând astfel drepturile copilului, ale familiei și ale statului de origine prin eludarea dispozițiilor Convenției privind protecția copilului și cooperarea în cazul adopțiilor interstatuale (semnată la Haga la 29 mai 1993)</p> <p>În cazul în care o instanță sau o autoritate competentă a unui stat membru preconizează plasamentul unui copil într-un alt stat membru, ar trebui desfășurată, înainte de plasament, o procedură de consultare pentru obținerea aprobării. Înainte de a dispune sau organiza măsura de plasament, instanța sau autoritatea competentă care preconizează să o dispună ar trebui să obțină aprobarea autorității competente din statul membru pe teritoriul căruia ar urma să fie plasat copilul. În plus, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție, statele membre ar trebui să instituie norme și proceduri clare în ceea ce privește aprobarea care urmează a fi obținută în temeiul prezentului regulament, pentru a asigura securitatea juridică și celeritatea. Procedurile ar trebui, printre altele, să permită autorității competente să acorde sau să refuze aprobarea sa într-un termen scurt. Lipsa unui răspuns în termen de trei luni nu ar trebui înțeleasă drept aprobare și, în lipsa aprobării, plasamentul nu ar trebui să aibă loc. Cererea de aprobare ar trebui să includă cel puțin un raport privind copilul, împreună cu motivele plasamentului sau ale îngrijirii propuse, durata preconizată a plasamentului, informații privind eventuala finanțare preconizată, completate de orice alte informații pe care statul membru solicitat le-ar putea considera pertinente, cum ar fi eventuala supraveghere preconizată a măsurii, organizarea contactelor cu părinții, alte rude sau alte persoane cu care copilul are o relație strânsă sau motivele pentru care astfel de contacte nu sunt preconizate având în vedere articolul 8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Ținând seama de jurisprudența Curții de Justiție, atunci când aprobarea plasamentului a fost acordată pentru o perioadă determinată, aprobarea respectivă nu ar trebui să se aplice hotărârilor sau acordurilor care prelungesc</p>
--	--

	<p>durata plasamentului. În astfel de împrejurări, ar trebui făcută o nouă cerere de aprobare.</p> <p>Reiterând interesul pentru protecția copilului, identificăm aspecte ce țin de obligația autorităților competente ale fiecărui stat de origine a copilului, de a se preocupa de respectarea drepturilor copilului și în ceea ce privește plasamentul acestora.</p> <p>O mărturie în acest sens găsim în dispozițiile <i>Regulamentului(UE) 2019/1111 al Consiliului. din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii.</i></p> <p><i>“(84)În cazul în care în statul membru în care copilul își are reședința obișnuită se preconizează pronunțarea unei hotărâri privind plasamentul copilului într-un centru de plasament sau în îngrijire în familie substitutivă, instanța ar trebui să aibă în vedere, în etapa cea mai timpurie a procedurii, măsuri adecvate pentru a asigura respectarea drepturilor copilului, în special dreptul acestuia de a-și păstra identitatea și dreptul de a menține contactele cu părinții sau, după caz, cu alte rude, în conformitate cu articolele 8, 9 și 20 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Atunci când instanța are cunoștință de o legătură strânsă a copilului cu un alt stat membru, măsurile adecvate ar putea include îndeosebi, în cazurile în care este aplicabil articolul 37 litera (b) din Convenția de la Viena cu privire la relațiile consulare, o notificare a organismului consular al statului membru respectiv. Luarea la cunoștință respectivă ar putea surveni și prin furnizarea de informații de către autoritatea centrală a aceluia alt stat membru. Măsurile adecvate ar putea include, de asemenea, o solicitare de informații, adresată statului membru respectiv în temeiul prezentului regulament, despre un părinte, o rudă sau alte persoane care ar putea fi adecvate pentru îngrijirea copilului. În plus, în funcție de circumstanțe, instanța ar putea, de asemenea, solicita informații cu privire la procedurile și hotărârile privind unul dintre părinți sau frații/surorile copilului. Interesul superior al copilului ar trebui să primeze asupra oricăror alte considerații</i></p> <p>Totodată, împrejurările și mărturiile copiilor români din străinătate, precum și ale familiilor acestora, ridică suspiciuni cu privire la nerespectarea deplină a drepturilor lor.</p> <p>Există indicii că o parte dintre copiii aflați în centre de instituționalizare sau familii de plasament, nu se bucură de protecția tuturor drepturilor, fiindu-le interzis să vorbească în limba maternă, să comunice cu părinții, cu familia extinsă sau cu autoritățile statului de origine ori să aibă acces la cultura și identitatea lor națională.</p> <p>Acest proces de devalorizare sau abandonare a culturii conduce către o alienare față familie, identitate națională și față de statul de origine.</p> <p>În multe cazuri de instituționalizare a copiilor români în străinătate s-a observat existența unor practici prin care copiii care au fost</p>
--	--

	<p>instituționalizați împreună cu frații sau surorile lor, nu au beneficiat de un plasament prin care să li se asigure conviețuirea cât mai aproape unul de celălalt ci, s-au adoptat măsuri de separarea acestora cât mai departe cu putință.</p> <p>Trebuie evidențiat principiul priorității familiei de origine și dreptul minorilor de a interacționa cu rudele lor, incluzând în mod expres frații sau surorile.</p> <p>Cercetările au reliefat mai multe cazuri printre care, cazuri cunoscute publicului larg:</p> <p><u>Exemplificare:</u></p> <p>Cazul Piei care a scos la iveală probleme grave legate de sistemul de protecție a copilului din Germania. Pe scurt, Seiler Sophia Pia, o fetiță de naționalitate română, născută în 6 noiembrie 2013, a fost luată în martie 2021, din sala de clasă de către funcționarii Serviciului german de asistentă Socială, după ce mama ei a fost acuzată că o abuzează prin simplul fapt că fetița prezenta un <u>atașament profund față de mamă</u>.</p> <p>Din mărturiile mamei sunt evidențiate probleme substanțiale în procedurile de plasament din străinătate, proceduri care încalcă drepturile fundamentale ale copilului, cităm:</p> <p><i>"În disputele privind custodia copiilor din Germania, copiii sunt în mod repetat luați de la mame, deoarece birourile de asistență pentru tineri și tribunalele de familie invocă o teorie învechită: teoria relației simbiotice mamă-copil. Mamele sunt acuzate de faptul că legătura mamă-copil este de obicei prea strânsă și dăunează copilului." (...)</i></p> <p><i>"Știți că îți poate fi luat copilul pentru că îl iubești prea mult, pentru că ești în conflict cu soțul tău, victimă a violenței sau pur și simplu pentru că a fost „găsit” un motiv de către serviciile sociale?</i></p> <p><i>Plasarea unui copil este din ce în ce mai frecvent decisă de către instanțe din motive care nu au nicio legătură cu pericolul, iar foarte mulți copii sunt îndepărtați din familia lor iubitoare și grijulie."</i></p> <p>Cazul Herminei Gheorghe care a pierdut custodia fiului ei, William, în 2014, după ce a suferit o cădere psihică în urma decesului primului ei fiu. Prin pierderea custodiei autoritățile daneze au decis că William este în pericol în grija mamei sale și l-au plasat în plasament la o familie daneză.</p> <p>Un caz alarmant care atrage atenția asupra situației unui copil, cetățean român, care se află în plasament și căruia îi sunt încălcate următoarele drepturi fundamentale:</p> <p><i>Dreptul la libera circulație și ședere</i> - copilului i se refuză posibilitatea de a vizita țara sa de origine, România.</p> <p><i>Dreptul la identitate</i> - copilului i se limitează accesul la elemente esențiale ale identității sale, precum limba maternă și cultura națională.</p>
--	---

	<p><i>Dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături.</i></p> <p>Articolul 9 al Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului prevede în mod specific „că un copil nu va fi separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția cazului în care autoritățile competente supuse controlului judiciar stabilesc ... că o astfel de separare este în <u>interesul superior al copilului</u>”.</p> <p>Considerând că <i>principiul interesului superior al copilului</i> este prioritar, se observă că acesta este invocat ca fundament al deciziilor de protecție, în timp ce, în unele cazuri, aplicarea acestui drept duce la încălcări grave ale drepturilor fundamentale ale copilului, inclusiv dreptul la identitate și la liberă circulație în țara sa.</p> <p>Cazul doamnei Dovlete Florentina Georgeta a carei copii au fost luați de către autoritățile germane și plasați la familii substitutive. Fetița cea mică a doamnei Dovlete luată de la maternitate, nu a cunoscut niciodată dragostea maternă. Crescută de o familie străină, ea nu are o identitate clară, fiind lipsită de legătura cu mama sa și cu familia sa naturală. Această lipsă de conexiune afectivă poate avea consecințe grave asupra dezvoltării psihologice a copilului.</p> <p>Cazurile expuse mai sus, și fără a ne limita la acestea, reprezintă o tragedie care evidențiază suferința provocată de separarea forțată a copiilor de părinți. Lipsa de empatie și rigiditatea sistemelor de protecție a copilului din strainatate au condus de multe ori la drame umane, care ar putea fi evitate prin implicare responsabilă.</p> <p>După cum se poate observa, nu este exclus ca, în unele cazuri, plasarea copilului în afara familiei să conducă la împiedicarea exercitării dreptului său la liberă circulație în țara sa, completată de limitarea accesului la familie, prieteni, comunitate și la reperele culturale și istorice proprii fapt ce declanșează un impact profund negativ asupra sentimentului de identitate și apartenență al copilului.</p> <p>Legat de dreptul persoanei de a menține legături cu țara sa, este de remarcat că acest drept se regăsește în articolul 3 (2) din Protocolul nr. 4 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) care garantează dreptul fundamental al fiecărei persoane de a intra pe teritoriul statului al cărui cetățean este.</p> <p>Acest drept este o componentă esențială a identității și apartenenței, oferind individului posibilitatea de a se reîntoarce în țara sa de origine, de a se reuni cu familia și prietenii, de a participa la viața socială și politică și de a beneficia de protecția consulară.</p> <p><i>Articolul 3 (2) "Nimeni nu poate fi privat de dreptul de a intra pe teritoriul statului al cărui cetățean este."</i></p>
<p>2.2 Schimbări preconizate</p>	<p>Legea are ca scop principal asigurarea protecției copiilor români aflați în străinătate, oferind un cadru legal clar și transparent pentru intervenția autorităților române în situații de risc sau vulnerabilitate.</p>

	<p>Viziune asupra schimbărilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Consolidarea rolului statului român în identificarea; sprijinirea și protejarea mai eficientă a minorilor aflați în situații de risc în străinătate; - Desemnarea unui atașat pe probleme de protecție a copilului în cadrul fiecărei ambasade sau consulat al României; - Monitorizarea situației minorilor români din țara de reședință; - Identificarea și semnalarea cazurilor de minori aflați în situații de risc; - Colaborare sporită cu autoritățile străine pentru facilitarea repatrierii copiilor, cetățeni români; - Cooperare cu autoritățile locale pentru a identifica și evalua situația minorului; - Luarea măsurilor necesare pentru protecția drepturilor fundamentale ale minorului; - Implicare în cazurile de plasament ale minorilor cetățeni români aflați în situații de risc în străinătate; - Reunificați, cât mai repede posibil, a copiilor plasați în afara casei cu familia care au fost separați. <p>Proiectul de lege are ca scop principal consolidarea rolului statului român în apărarea drepturilor și intereselor minorilor, introducând îmbunătățiri în procedurile deja existente, menite să le eficientizeze și să clarifice puncte care în practică fie au prezentat lacune fie au generat interpretări contradictorii.</p> <p>Analiza de compatibilitate</p> <p><i>Constituția României</i> <i>Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată;</i> <i>Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului asumată și de România prin adoptarea Legii nr. 18/1990 pentru ratificarea Convenției cu privire la drepturile copilului (publicată în Monitorul Oficial nr. 314 din 13 iunie 2001);</i></p> <p><i>Regulamentul(UE) 2019/1111 al Consiliului. din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii.</i></p>
--	---

	<p>Proiectul de lege este în concordanță cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului, care stabilește principiile fundamentale ale protecției copilului, inclusiv:</p> <p>Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare; Dreptul de a fi protejat de violență, abuz și neglijare; Dreptul la participare; Dreptul la o familie; Dreptul la identitate;</p> <p>Proiectul de lege este compatibil cu alte instrumente internaționale relevante în domeniul protecției copilului, precum:</p> <p><i>Protocol Opțional la Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului adoptat la New York, în decembrie 2011, privind procedura comunicărilor, care va permite copiilor sau reprezentanților acestora să depună plângeri individuale pentru încălcarea drepturilor copiilor. România a semnat Protocolul în 13 iunie 2012 intrând în vigoare la 14 aprilie 2014;</i></p> <p><i>Convenția privind protecția copilului și cooperarea în cazul adopțiilor interstatale (semnată la Haga la 29 mai 1993);</i></p> <p><i>Convenția europeană din 25 ianuarie 1996 a Consiliului Europei privind exercitarea drepturilor copilului.</i></p> <p>Studii de referință care ilustrează consecințele emoționale și comportamentale ale plasamentului instituțional:</p> <p>Ismayilova, L., Claypool, E. & Heidorn, E. Trauma separării: impactul social și emoțional al instituționalizării asupra copiilor într-o țară post-sovietică. BMC Public Health 23 , 366 (2023) https://rdcu.be/dyp23</p> <p>Manzo Chávez, MdC (2021). Impactul psihologic emoțional al instituționalizării asupra copiilor și adolescenților timpurii. În: Barcelata Eguiarte, BE, Suárez Brito, P. (eds) Child and Adolescent Development in Risky Adverse Contexts. Springer, Cham.</p> <p>Proiectul de Intervenție Timpurie București- Bucharest Early Intervention (BEIP)</p>
--	---

	The Effects of Early Institutionalization on Emotional Face-Processing: Evidence for Sparing via an Experience-Dependent Mechanism https://doi.org/10.1111/bjdp.12185
3. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ	
1. Impactul macroeconomic	
1 ¹ . Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	-
2. Impactul asupra mediului de afaceri	
3. Impactul social	-
4. Impactul asupra mediului	-
5. Alte informații	-

Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)						
- mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
	2023	2024	2025	2026	2027	

1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus a) buget de stat, din acesta: (i) impozit pe profit (ii) impozit pe venit b) bugete locale: (i) impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații						

<p align="center">Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare</p>	
1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;	

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.	
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Proiectul nu se referă la acest subiect
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Proiectul nu se referă la acest subiect
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	-
6. Alte informații	Nu au fost identificate

Secțiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ	
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	Proiectul nu se referă la acest subiect
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	Proiectul nu se referă la acest subiect
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării	Este necesar avizul Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Ministerului Afacerilor Externe Consiliului Legislativ și al Consiliul Economic și Social.
6. Alte informații	Nu au fost identificate
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul nu se referă la acest subiect
3. Alte informații	Nu au fost identificate
Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	
2. Alte informații	Nu au fost identificate

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul Legea privind protecția și promovarea drepturilor fundamentale ale copiilor cetățeni români domiciliați sau cu reședința în străinătate (Legea Pia)

Inițiator:

Deputat Anamaria Gavrila, neafiliat _____